

ביקורת פנים-לבנונית נגד חזבאללה על רקע ההסלמה מול ישראל והחשש ממלחמה

15 באוגוסט 2024

עיקרים

◀ מאז תחילת העימות בין ישראל לבין חזבאללה בגבול ישראל-לבנון ב-8 באוקטובר 2023, נשמעים גילויי ביקורת בתוך לבנון נגד החלטת הארגון לפתוח בלחימה בטיעון של "תמיכה" במלחמה ברצועת עזה.¹ הריגתם של 12 ילדים ובני נוער מפגיעת רקטת חזבאללה במג'דל שמס ב-27 ביולי 2024 ואיומי חזבאללה להגיב בעוצמה נגד ישראל בעקבות הסיכול של המפקד הצבאי של הארגון, פואד שגר, בבירות ב-31 ביולי 2024 הגבירו את החשש בציבור הלבנוני מפני הידרדרות למלחמה נרחבת מעבר לזירת הלחימה הנוכחית בדרום לבנון.²

◀ הביקורת הפומבית נשמעת בעיקר מצד קומץ פוליטיקאים ואנשי תקשורת, מרביתם נוצרים שידועים כמתנגדי חזבאללה. הם מאשימים כי חזבאללה פועל בניגוד לאינטרס הלאומי ומסכן את חיי הלבנונים במלחמה מיותרת למען איראן.

◀ ביקורת נוקבת יותר נגד חזבאללה מופיעה ברשתות החברתיות, שם מתפרסמים פוסטים שמכנים את הארגון "טרוריסט" ומביעים תמיכה פומבית במותו של מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה. גילויי ביקורת מועטים הופיעו גם במרחב הציבורי עם שלטים שמתנגדים למלחמה, אולם אף גורם לא קיבל עליהם אחריות.

◀ הביקורת נגד חזבאללה באה לידי ביטוי גם ביחס כלפי התושבים השיעים שנמלטו ממעוז חזבאללה בדרום בירות מחשש לתקיפות ישראליות. דווח כי תושבים שהגיעו לאזור הר הלבנון התקשו למצוא דירות להשכרה או נדרשו לשלם סכומים גבוהים, בניגוד לסולידריות הציבורית במלחמת לבנון השנייה בשנת 2006.

◀ על אף שהביקורת אינה מאורגנת ואינה נרחבת, בחזבאללה לא מתעלמים ממנה. חסן נצראללה הזהיר כי הביקורת משחקת לידי ישראל וקרא למי שאינם תומכים בארגון "לא לדקור את ההתנגדות בגב". למרות תגובת חזבאללה נראה שלביקורת אין בשלב זה השפעה משמעותית על תהליך קבלת ההחלטות בחזבאללה.

ביקורת במערכת הפוליטית

¹ להרחבה, ראו מחקרים של מרכז המידע מתאריך ה-14 בדצמבר 2023: "[בעקבות המצב בדרום לבנון, עזבו אלפי תושבים את בתיהם ועברו צפונה](#)"; מתאריך ה-7 במרץ 2024: "[גילויי ביקורת בקרב הציבור בלבנון על פעילות חזבאללה בגבול ישראל לבנון](#)"; מתאריך 13 במאי 2024: "[המשך גילויי ביקורת בלבנון נגד חזבאללה והתנגדות למלחמה עם ישראל](#)".

² אודות התגובות והמשמעויות מסיכול פואד שגר, ראו מחקר של מרכז המידע מ-2 באוגוסט 2024: "<https://www.terrorism-info.org.il/he/סיכול-פואד-שגר-והריגת-אסמאעיל-הניה-ת/>".

◀ הביקורת נגד חזבאללה במערכת הפוליטית בלבנון מגיעה בעיקר מצד מנהיגי המפלגות הנוצריות שבאופוזיציה, בהמשך למגמה מאז תחילת הלחימה ב-8 באוקטובר 2023, הם האשימו את חזבאללה ואת איראן בגרירת לבנון למלחמה שתהיה בעלת השלכות הרסניות עבור כל המדינה. להלן התבטאויות בולטות:

◆ יו"ר מפלגת הפלנגות, סאמי אלג'מיל, פנה ישירות למזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, והבהיר כי אין לו זכות להחליט על חיי הלבנונים או לעשות איפה ואיפה בין תושבי דרום לבנון לתושבי בירות. הוא תהה כיצד נצראללה סוחר בדמם של תושבי דרום לבנון ודואג למתן חסינות לאלה שבבירות. לפי אלג'מיל, האסטרטגיה של הפחתת "התוקפנות" הישראלית נגד רצועת עזה כשלה ואף הביאה לחורבן דרום לבנון. הוא גם הזהיר כי אם נצראללה "חושב שמותר לו לסחור בחיי הלבנוניים לשם אג'נדה איראנית, אז הוא טועה והם לא יעברו על כך בשתיקה". אלג'מיל הזכיר כי יותר מ-500 לבנונים נהרגו עד כה בלחימה ותהה אם בעיני נצראללה אין ערך לאנשים שמתים מדי יום. בנוסף, הוא מתח ביקורת על נצראללה שלדבריו חושב שישראל לא תחצה קווים אדומים ולא תפר את כללי המשחק בלחימה שהיו עד כה ועדיין הוא מכנה את ראש הממשלה נתניהו "אידיוט ומטורף". לפי אלג'מיל, זה מגביר את הסיכון לשיקולים מוטעים שיעלו ללבנון ביוקר (אתר מפלגת הפלנגות, 7 באוגוסט 2024).

◆ יו"ר מפלגת הכוחות הלבנוניים, סמיר ג'עג'ע, אמר כי המלחמה הנוכחית תסתיים בתוצאות קטסטרופליות עבור לבנון וכי האחראים על תחילת הפעולות הצבאיות בדרום לבנון, קרי חזבאללה, הם שיישאו באחריות לאבדות אלו (חשבון X של סמיר ג'עג'ע, 7 באוגוסט 2024).

◆ ראש מנגנון המדיה והתקשורת במפלגת הכוחות הלבנוניים, שארל ג'בור (Charles Jabbour) אמר כי הלבנונים מרגישים חסרי אונים כי "המדינה נחטפה על-ידי חזבאללה". לטענתו, המלחמה מתנהלת בין איראן לישראל ואין להם, כלבנונים, כל קשר למלחמה זו. הוא ציין כי ההחלטה לגבי הרחבת המלחמה נתונה בידי ישראל וכי ישראל מחזיקה ביתרון טכנולוגי (אלחרה, 5 באוגוסט 2024).

◆ סיעת תג'דד (התחדשות) בפרלמנט הלבנוני פרסמה הודעה, בה היא הזהירה כי לבנון חשופה לסכנה של הרחבת המלחמה, ההרג וההרס, והביעה התנגדות למעורבות לבנון במלחמה שמנהלים אחרים על אדמתה. עוד נאמר בהודעה כי העמדה שהציג מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, ולפיה איראן וסוריה אינן מחויבות להשתתף במלחמה חושפת כי לבנון היא היחידה שמשתמשת בדם ובחיייהם של אזרחיה כקלף מיקוח וכי רק לבנון היא שמשלמת את הנטל של המחיר הגבוה ביותר. בתג'דד תהו כיצד מי שתומכים במשוואה של "אחדות הזירות" מוכנים לכך שלבנון תהיה היחידה שבה מתנהל העימות, בעוד השותפות האחרות רק מנצלות את זה כדי לחזק את מעמדן האזורי. הסיעה גם יצאה נגד ראש הממשלה הזמני, נגיב מיקאטי, ונגד שרים אחרים והאשימה כי הם הפכו "לדוברים הרשמיים של חזבאללה" במקום לייצג את האינטרסים של לבנון והעם (MTV לבנון, 8 באוגוסט 2024).

ביקורת בכלי התקשורת הלבנוניים

◀ כתב היומון הלבנוני אסאס מדיה, ח'יראללה ח'יראללה, הזהיר כי לבנון תשלם מחיר יקר על קשירת גורלה בגורל רצועת עזה. הוא ציין, כי ניתן לומר כי לבנון "מאוימת בהשמדה" לאחר ההחלטה של חזבאללה לפתוח את חזית הדרום מבלי להבין את ההשלכות של החלטה זו (אסאס מדיה, 2 באוגוסט 2024).

◀ העיתונאית הלבנונית, נאנסי אללקיס, המתנגדת לחזבאללה, פרסמה בחשבון X שלה (26.5 אלף עוקבים) כרזה, בה צוין כי לפי סקר של כתב העת האמריקאי Foreign Affairs, 70% מהלבנונים אינם בוטחים בחזבאללה. כמו כן, היא בפוסט הוסיפה את התגית "#לבנון_אינה_רוצה_מלחמה" (חשבון X של Nancy Nessrine Lakiss, 4 באוגוסט 2024).

הכרזה עם נתוני הסקר על חוסר האמון בחזבאללה (חשבון X של נאנסי אללקיס, 4 באוגוסט 2024)

◀ אשת התקשורת מתנגדת חזבאללה, כארן בסטאני (Karen Boustany), הציגה בחשבון X שלה (10.4 אלף עוקבים) כרזה, בה נכתב "הרסתם את הכלכלה שלנו" התגית "#לבנון_אינה_רוצה_מלחמה". בנוסף לכך, היא כתבה כי "ההפסדים במגזר התיירות גדולים מאוד, כפי שציין יו"ר התאחדות אגודות התיירות וראש בעלי המלונות. תודה לך, חסן נצראללה, שהרסת את כל מה שהיה יכול לאושש את כלכלת לבנון ואפילו לתקופה קצרה. הרסתם את הכלכלה שלנו ואת מולדתנו" (חשבון X של כארן בסטאני, 9 באוגוסט 2024).

כרזה בה נכתב "הרסתם את הכלכלה שלנו" (חשבון X של כארן בסטאני, 9 באוגוסט 2024)

◀ הקריקטוריסט סאא'ר סביל (Saeer Sabil) המתנגד למשטר האיראני ושלוחיו באזור, פרסם בחשבון X שלו (20.3 אלף עוקבים), קריקטורה של הקריקטוריסט הסעודי, טלאל אלשעשאע (Talal al-Sha'sha), בה נראית האות א' במילה "חזבאללה" בדגל הארגון, אוחזת בחוזקה ברגלו של גבר, המייצג את לבנון. הוא כתב כי "מפלגת השטן הטרוריסטית [הכוונה לחזבאללה] פועלת נגד האינטרסים של לבנון באופן מלא" (חשבון X של סאא'ר סביל, 11 באוגוסט 2024).

הקריקטורה של טלאל אלשעשאע נגד חזבאללה (חשבון X של סאא'ר סביל, 11 באוגוסט 2024)

ביקורת ברשתות החברתיות

◀ פעילים חברתיים ותושבים בלבנון ולבנונים שחיים בחו"ל העלו ברשתות החברתיות פוסטים שכללו כרזות וסיסמאות שהביעו ביקורת נגד חזבאללה ואיראן והתנגדות לאפשרות שתפרוץ מלחמה נרחבת עם ישראל. להלן דוגמאות בולטות:

◆ ריימונד חכים, פעיל למען יישום החלטה 1701, כתב ברשת X (כ-99 אלף עוקבים) כי כלי הנשק של חזבאללה מהווים סכנה ללבנון לפני שהם מהווים סכנה לכל מדינה אחרת (חשבון X של ריימונד חכים, 8 באוגוסט 2024). כמו כן, הוא פרסם כרזה, בה נראה מבנה הרוס והכיתוב "המלחמה הורסת את מה שנשאר מלבנון" עם התגית "לבנון_אינה_רוצה_מלחמה". בנוסף, הוא כתב "המפלגה [הכוונה לחזבאללה] מחויבת להריסת לבנון. הכספים שהוא [חסן נצראללה] מקבל מאיראן מצווים עליו לעשות זאת" (חשבון X של ריימונד חכים, 11 באוגוסט 2024).

הכרזה עם הכיתוב "המלחמה הורסת את מה שנשאר מלבנון" (חשבון X של ריימונד חכים, 11 באוגוסט 2024)

◆ וליד ע'אנם, פעיל חברתי המתנגד לחזבאללה, פרסם בחשבונו ברשת X (כ-15.3 אלף עוקבים) כרזה, בה נראה דגל חזבאללה ועליו המילה "הטרור". הוא ציין כי "ציר ההתנגדות", הכולל את חזבאללה, גרם בין השאר להשמדת דרום לבנון, הגירת משפחות, מאות קורבנות והרס את עונת התיירות (חשבון X של וליד ע'אנם, 10 באוגוסט 2024).

כרזה עם הכיתוב "הטרור" על דגל חזבאללה (חשבון X של וליד ע'אנם, 10 באוגוסט 2024)

◆ חשבון X בשם לא לכיבוש האיראני (כ-4,000 עוקבים), שמפרסם פוסטים חריפים נגד חזבאללה, העלה פוסט לאחר התקיפה במג'דל שמס, בו נכתב כי "חמאס התגרתה בישראל והתוצאה הייתה השמדת עזה. חזבאללה התגרה בישראל וחשף את לבנון למלחמה הרסנית שמרבית הלבנונים לא רוצים בה. חזבאללה חטף את קבלת ההחלטות של חזבאללה לטובת איראן". הפוסט כלל את התגית "חזבאללה טרוריסט" (חשבון X של לא לכיבוש האיראני, 28 ביולי 2024). פוסט נוסף הראה את תמונתו של חסן נצראללה בסגנון של מודעות חזבאללה על ההרוגים בלחימה נגד ישראל והציג לגולשים את השאלה "כיצד חייו של נצראללה יסתיימו? שתפו את דעותיכם אתנו". הגולשים סיפקו תשובות כדוגמת: "באש הגיהנום, אמן", "שהיד בדרך לירושלים, מי ייתן שאללה לא יחזיר אותו לעולם", "בשקית זבל", "בדיוק כמו שחייהם של קודמיו הסתיימו, מקווה שהוא ימות בלבנון כדי שזה יהיה לקח לכל רודן שמנסה לתקוף את לבנון כמו הרודן הזה, נצראללה הישראלי" (חשבון X של לא לכיבוש האיראני, 8 באוגוסט 2024).

תמונת נצראללה בסגנון של הרוגי חזבאללה בעימות (חשבון X של לא לכיבוש האיראני, 8 באוגוסט 2024)

◆ שאדי פיאצ' (Shady Fayad), מנהל סוכנות בינלאומית להפקת אירועים ומתנגד חזבאללה, פרסם בחשבון X שלו (4,110 עוקבים) כרזה לציין יום הצבא הלבנוני, שחל ב-1 באוגוסט, בה נראה חייל בצבא לבנון והכיתוב "איננו רוצים נשק בלבנון מלבד [של] צבא לבנון", קריאה לפירוק נשקם של כל הארגונים החמושים בלבנון, ובכללם חזבאללה (חשבון X של שאדי פיאצ', 1 באוגוסט 2024).

**כרזה הקוראת לצבא לבנון להיות הגוף החמוש היחיד במדינה
(חשבון X של שאדי פיאצ', 1 באוגוסט 2024)**

◆ ד"ר אחמד יאסין, חוקר ופעיל פוליטי וחברתי לבנוני שחי בפריז, התייחס בחשבון X שלו (23.8 אלף עוקבים) להרג הילדים ובני הנוער במג'דל שמס ותהה אם זה "מעשה התנגדות או פשע?". כמו כן כתב כי "המפלגה האיראנית חתמה על הכרזה על סופה עם דמם של ילדי מג'דל שמס" (חשבון X של ד"ר אחמד יאסין, 28 ביולי 2024). יאסין גם פרסם מספר פוסטים נגד מנהיג חזבאללה נצראללה. באחד הפוסטים, הוא כתב כי "חסן [נצראללה] המלשין רוצה להילחם בישראל, אבל לא מסוגל להבטיח פרוסת לחם לאנשים שלו" (חשבון X של ד"ר אחמד יאסין, 10 באוגוסט 2024). בפוסט נוסף, הוא תיאר את ישיבת המג'לס הג'האדי של חזבאללה אחרי הסיכול של פואד שכר שבה הוחלט על תקיפה נגד ישראל. יאסין כתב כי "האידיאולוגים המשוגעים האלה ישרפו את לבנון ואת האזור, והם חתמו על הסוף שלהם!" (חשבון X של ד"ר אחמד יאסין, 3 באוגוסט 2024).

◆ הלבנונית פמלה נצרי (Pamela Nasri), פרסמה בחשבון שלה ברשת X (כ-3,100 עוקבים) כרזה, בה נראה מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, ברקע דגל חזבאללה והעשן הלבן שהתמר בנמל בירות כתוצאה מפיצוץ האמוניום החנקתי ב-4 באוגוסט 2020, המיוחס לחזבאללה, יחד עם הכיתוב "טרוריסט" באותיות אדומות דמויות דם נוטף. נצרי ציינה כי "אין לחזבאללה, שהוא ארגון טרור, זכות לקבוע את גורלה של

מדינה שלמה ללא הסכמת העם והגיע הזמן שנבוא חשבון עם חזבאללה על פעולותיו" (חשבון X של פמלה נצרי, 12 באוגוסט 2024).

הכיתוב "טרוריסט" עם תמונתו של חסן נצראללה (חשבון X של פמלה נצרי, 12 באוגוסט 2024)

ביקורת במרחב הציבורי

◀ המחאה נגד סכנת המלחמה מופיעה גם במרחב הציבורי. שלטים עם הכיתובים "מספיק - אנחנו עייפים" ו"אנחנו לא רוצים מלחמה" הופיעו ברחובות בבירות וביישובים נוספים, בעיקר באזורים שמזוהים עם מפלגות האופוזיציה שמתנגדות לחזבאללה. עם זאת, אף גורם בקרב מפלגות האופוזיציה או ארגוני החברה האזרחית לא קיבל אחריות לקמפיין. "מנהיג באופוזיציה הלבנונית" ציין כי לדעתו הסיסמאות על השלטים מייצגות את דעתם של מרבית הלבנונים, בלי קשר לשיוך העדתי, לאזור הגיאוגרפי או להשתייכות הפוליטית. הוא הוסיף כי ההרוגים מהתקיפות הישראליות הם קורבנות "על המזבח של הפרויקט האיראני" ולא בדרך לירושלים או בהגנה על "פלסטין" (אלשרק אלאוסט, 11 באוגוסט 2024). יצוין כי שלטי חוצות בעלי תוכן דומה החלו להופיע כבר בנובמבר 2023.

שלט עם הסיסמה "נמאס... אנחנו עייפים" (צות כל לבנאן, 12 באוגוסט 2024)

היחס לעקורים השיעים מבירות

◀ העיתונאי הנוצרי-לבנוני, טוני בולס, שידוע כמתנגד חזבאללה, ציין כי אלפים מתושבי אלצ'אחיה אלג'נוביה, מעוז חזבאללה בדרום בירות, נמלטו להר הלבנון, אולם שם הם נתקלו בסירוב של תושבים רבים להשכיר להם דירות. בולס הוסיף כי בניגוד למלחמה בשנת 2006, אז רבים ראו בחזבאללה כוח "התנגדות" נגד ישראל ופתחו את בתיהם בפני הפליטים השיעים מבירות, הפעם המצב שונה והם רואים בארגון צבא שקשור למשמרות המהפכה של איראן ושהמלחמות שלו מבוססות על שיקולים אזוריים ולא לאומיים (אינדיפנדנט ערביה, 10 באוגוסט 2024).

◀ "באטול", עיתונאית שמתגוררת באלצ'אחיה אלג'נוביה, ניסתה לעזוב לאזורים מחוץ לבירות שנחשבים "בטוחים" מאחר שהם לא קשורים לחזבאללה, אולם היא לא הצליחה לשכור דירה מאחר שבעלי הבתים דרשו מחירים מופקעים. היא ציינה כי במלחמה ב-2006 הייתה סולידריות עם הקהילה השיעית, בלי קשר להשתייכות העדתית, אולם כעת יש פילוג עמוק בחברה. מורה תומכת חזבאללה, שמתגוררת באלצ'אחיה אלג'נוביה, סיפרה כי היא מצאה דירה במרחק של 15 ק"מ מחוץ לבירות, אולם היא נדרשת לשלם שכירות חודשית של אלף דולר (AFP, 7 באוגוסט 2024).

תגובת חזבאללה לביקורת

◀ על אף שהביקורת הציבורית נגד חזבאללה עדיין אינה נרחבת ואינה מהווה איום על כוחו של הארגון בתוך לבנון, בחזבאללה לא התעלמו מהמחאה וטענו כי הם פועלים למען לבנון והזהירו כי הביקורת משחקת לידי ישראל.

◀ ב-6 באוגוסט 2024, נשא מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, נאום לציון שבוע לסיכול של המפקד הצבאי של הארגון, פואד שכר. הוא ציין כי יש אנשים שלא מבינים מה מתרחש ועדיין שקועים במחלוקות העדתיות במדינה ומפחדים מניצחון "ההתנגדות", אך הם צריכים להבין שעליהם לחשוש מניצחון "האויב". הוא פנה למי שאינם תומכים בחזבאללה והציע להם "לכל הפחות, אל תדקרו את ההתנגדות בגב. אל תשתתפו במלחמה הפסיכולוגית שהאויב מנהל נגד קהילת ההתנגדות בלבנון" (אלמנאר, 6 באוגוסט 2024).

◀ "מקור המקורב לחזבאללה" התייחס לשלטי הקמפיין נגד המלחמה והאשים כי "מפלגות מוכרות" מקדמות את "השקר" שחזבאללה מעוניין במלחמה ומוביל את המדינה לקראת הרס. לדברי "המקור", הקמפיין ברחובות וברשתות החברתיות "משרת, באופן מכוון או לא מכוון, את האויב ששומר בלבו רוע עבור לבנון והלבנונים" (אלשרק אלוסט, 11 באוגוסט 2024).